



Strategija sodelovanja med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva do leta 2020

1. UVOD

Cilj strategije je uokviriti, uskladiti in poenotiti že potekajoče dejavnosti sodelovanja med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva ter spodbuditi nove procese in povezave, ki bodo pripomogle k poglobljenemu gospodarskemu sodelovanju med subjekti v Republiki Sloveniji in na obmejnih območjih sosednjih držav. Strategija predstavlja instrument stalnega nadzora nad izvajanjem sprejetih usmeritev in bo prispevala tudi k uresničevanju ciljev gospodarske, socialne in teritorialne kohezije, ki jih določa Lizbonska pogodba (2007), in ciljev, ki jih predpisujeta Strategija Evropa 2020 in Strategija razvoja RS do 2020.

Dolgoročni cilj strategije je dejavno nenehno izmenjevanje gospodarskih stikov vseh oblik v Republiki Sloveniji in na območjih, kjer živi in deluje avtohtona slovenska narodna skupnost v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem. Namen te stalne izmenjave je, s pomočjo gospodarskih subjektov manjšin okrepiti sodelovanje z gospodarskimi subjekti večinskega naroda v državah, v katerih živi slovenska narodna skupnost. Takšni okrepljeni stiki bodo prispevali k povezovanju in razvoju obmejnega prostora ter gospodarski uspešnosti držav.

Namen strategije je usklajen, sinergijski in strateški pristop vseh pomembnejših gospodarskih dejavnikov iz Republike Slovenije in sosednjih držav (državni organi, podjetja, zbornice, manjšinska združenja, diplomatsko-konzularna predstavništva, drugi gospodarski dejavniki, pa tudi posamezniki na obeh straneh meja) – združitev oziroma uskladitev kapitala, znanja, izkušenj, človeških virov in dejavnosti. Takšno delovanje bo okrepilo obstoječe in ustvarilo nove gospodarske tokove na poselitvenem območju slovenske narodne skupnosti in Republike Slovenije ter spodbujalo večjo konkurenčnost na trgih tretjih držav v smeri homogenejše vizije gospodarskega sodelovanja med tem poselitvenim območjem in matično državo.

Prav tako je *namen strategije* učinkovitejše izvajanje ukrepov, določenih s posameznimi področnimi zakoni in programi, ki imajo lahko pomembne učinke za poglobitev gospodarskega sodelovanja s slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah.¹

S to strategijo se ovrednotijo posamezni kazalci razvoja na obmejnih območjih Republike Slovenije in poselitvenem območju slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah ter poglobljanja

¹ Tako bo na primer Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 posegel tudi v čezmejno sodelovanje s slovensko narodno skupnostjo v Porabju. Program Vlade Republike Slovenije za spodbujanje internacionalizacije podjetij za obdobje 2010–2014 bo dodatno okrepil podporo dejavnostim, ki jih izvajajo gospodarske organizacije slovenske manjšine v sosednjih državah – Avstriji, Hrvaški, Italiji in Madžarski.

gospodarskega sodelovanja med našo in sosednjimi državami. Kazalci so lahko skupni širšim razvojnim dokumentom.

Avtohtona slovenska narodna skupnost v sosednjih državah in njena gospodarska organiziranost sta pomemben dejavnik Republike Slovenije pri odnosih s sosedami, saj lahko pripomore k širjenju čezmejnega vpliva slovenskega gospodarstva. Prav tako je lahko pomemben dejavnik pri vzpodbujanju naložb iz sosednjih držav v Republiko Slovenijo. Posamezniki in gospodarski subjekti, organizirani v združenja, konzorcije in zveze, so navzoči v javnih ustanovah (dežele, pokrajine, občine, zbornice in drugi subjekti) in vključeni v omizja na več ravneh. Tako lahko bistveno prispevajo k izpopolnitvi obstoječega sodelovanja med institucijami in podjetji iz Republike Slovenije ter sogovorniki iz sosednjih držav.

Uspešen gospodarski položaj avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah lahko materialno podpira vse druge oblike obstoja in delovanja njenih organizacij ter same skupnosti.

V čezmejno sodelovanje Republike Slovenije s sosednjimi državami bosta vključeni tudi italijanska in madžarska narodna skupnost v Republiki Sloveniji.

Kmetijska dejavnost je osnova za ohranitev identitete obmejnega prostora, ki ga sestavlja naravna in kulturna krajina, prepletena s poselitvenim vzorcem slovenske narodne skupnosti. Vsi posegi in dejavnosti morajo prispevati k skupnemu razvoju in uveljavljanju (čezmejnih) značilnih pridelkov in izdelkov, okolju prijaznim storitvam za prebivalce in obiskovalce.

S strategijo se s pomočjo posebnega delovnega telesa kot stalnega telesa ustvarja temelj za gospodarsko sodelovanje navedenih subjektov ter za sprotno usklajevanje pri izvedbi projektov in pripravi novih projektov.

Pravna podlaga

Pravna podlaga za *Strategijo sodelovanja med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva do leta 2020* (v nadaljnjem besedilu: strategija) je druga alineja 12. člena Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (ZORSSZNM), ki določa, da gradi Republika Slovenija odnose s Slovenci zunaj njenih meja na osnovi dolgoročne strategije, ki se uresničuje z razvijanjem trajnostnih strategij za vsestransko krepitev slovenskih skupnosti v zamejstvu in po svetu.

Strategija odnosov Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (sklep Vlade RS št. 53000-1/2008/5 z dne 12. 6. 2008) opredeljuje, da se Slovenija zavzema za uspešen razvoj sosednjih pokrajin, zlasti za razvoj gospodarskih in kmetijskih struktur slovenske narodne skupnosti v teh pokrajinah.

Priprava strategije sovпада s pripravo širših razvojnih evropskih in državnih dokumentov, kakršna sta Strategija Evropa 2020, Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast, in Strategija razvoja Republike Slovenije do 2020.

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je skladno s peto in šesto alinejo 15. člena ZORSSZNM pristojen za spremljanje in usklajevanje dejavnosti ministrstev na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu; ter za oblikovanje in izvajanje državne politike do Slovencev v zamejstvu in po svetu.

Posebno delovno telo za spremljanje strategije

Za izvajanje in spremljanje strategije se pri Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu imenuje posebno delovno telo za spremljanje strategije, katerega delo vodi in usklajuje Urad. Predstojnik Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu imenuje člane posebnega delovnega telesa na predlog državnih organov in drugih organizacij. Naloge posebnega delovnega telesa so usklajevanje, vzajemno sprotno obveščanje, dogovarjanje, posvetovanje in izvedbeno gospodarsko

sodelovanje, priprava vsebinskih in terminskih letnih načrtov sodelovanja, med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva, poročil ter priprava pregleda projektov čezmejnega sodelovanja.

Sestava posebnega delovnega telesa

Posebno delovno telo sestavlja

1. po en predstavnik gospodarskih subjektov iz vsake sosednje države:

- Slovensko deželno gospodarsko združenje iz Trsta v imenu Gospodarskega foruma,
- Slovenska gospodarska zveza iz Celovca,
- Urad za Evropo iz Reke,
- Razvojna agencija Slovenska krajina iz Monoštra.

2. po en predstavnik teh državnih organov:

- Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS),
- Ministrstvo za zunanje zadeve RS (MZZ),
- Ministrstvo za gospodarstvo RS (MG),
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP),
- Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve (SVREZ),
- Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR).

3. po en predstavnik teh zbornic:

- Gospodarska zbornica Slovenije (GZS),
- Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS),
- Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZ).

Med izvajanjem strategije bodo po potrebi k sodelovanju povabljeni še drugi subjekti avtohtone slovenske narodne skupnosti iz sosednjih držav in subjekti iz Republike Slovenije, saj je z izvedbo pričakovati posege na različna področja, ki so pomembna za uresničenje gospodarskih projektov (npr. na okoljsko politiko, izobraževalno politiko in podobno).

Temeljni cilji in usmeritve

A) Strategija uvaja različne načine uveljavljanja skupnih gospodarskih interesov v prostoru, kjer živijo slovenske narodne skupnosti, z upoštevanjem geopolitičnih, zgodovinskih in gospodarskih okoliščin teh skupnosti v posamezni državi.

B) Za razvoj obmejnih območij se okrepi povezovalno povezovanje gospodarskih dejavnikov v avtohtoni slovenski narodni skupnosti ter njihovo sodelovanje z državnimi in gospodarskimi institucijami v Republiki Sloveniji, izdelajo pa se tudi skupni pristopi v operativnih dokumentih. Posebna pozornost se nameni še pospeševanju sodelovanja obrtnikov in malega gospodarstva.

C) Operativni programi čezmejnega sodelovanja EU so pomemben dejavnik uveljavljanja skupnih gospodarskih interesov, ovrednotenje in izpopolnitev dobrih praks pa bosta omogočila določitev strateških in prednostnih projektov ter boljše izkoriščenje evropskih sredstev. Pri tem pristojne državne institucije v Republiki Sloveniji pomagajo gospodarskim subjektom avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah s pravočasnim obveščanjem o razpisih EU in drugih razpisih, pa tudi s pravočasnim objavljanjem vsebinsko ustreznih lastnih razpisov in s tehnično pomočjo pri prijavljanju nanje.

D) Uvajanje mladega, strokovnega osebja v gospodarske institucije v Republiki Sloveniji in sosednjih državah s pripravništvom in izpopolnjevanjem je nujen ukrep za zagotovitev človeških virov, ki se bodo sposobni spopasti z novimi razvojnimi izzivi ter imeli možnost zaposlitve v lastnem okolju in na širšem obmejnem območju. Tako se okrepi tudi jezikovna usposobljenost gospodarskega osebja in njegovo znanje slovenskega poslovnega jezika, kar prispeva h gospodarskim prednostim poslovanja na dvojezičnem območju.

E) Pridobivanje in mreženje človeških virov v prostoru Alpe–Jadran bo prispevalo k večji vključenosti najrazličnejših strokovnjakov v skupne strateške in druge gospodarske projekte ter k njihovi učinkovitejši izvedbi.

F) Širši trajnostno naravnani razvojni programi sledijo tudi skupnim gospodarskim interesom v prostoru, kjer živi avtohtona slovenska narodna skupnost.

G) Pri ohranitvi in celovitem razvoju obmejnih območij z avtohtono narodno skupnostjo je kmetijska dejavnost zelo pomembna kot sestavni del upravljanja tega prostora.

H) Posebna pozornost je namenjena panogam, v katerih se kot najučinkovitejša in demografskim značilnostim regije najprimernejša izkažeta malo gospodarstvo in obrt oziroma njuno čezmejno povezovanje.

I) Z ovrednotenjem geografsko-gospodarskih prednosti obmejnih območij se izvajajo skupne (čezmejne) akcije uveljavljanja značilnih pridelkov in izdelkov, okolju prijaznih dejavnosti in turizma.

J) Za spodbujanje sodobnih, perspektivnih, predvsem pa okolju prijaznih naložb, ki ustvarjajo delovna mesta z višjo dodano vrednostjo, se posveča pozornost učinkoviti rabi energije (URE) in obnovljivim virom energije (OVE) ter ekološko usmerjenim projektom oziroma čezmejnemu gospodarskemu sodelovanju.

K) S skupnimi nastopi na posvetih, sejnih in drugih promocijskih dogodkih se vzpodbuja uveljavitev na tretjih trgih.

Za dosego teh ciljev je potrebno usklajeno delovanje vseh naštetih subjektov v Republiki Sloveniji in sosednjih državah. Navedeni način sodelovanja mora prevladati na vseh ravneh:

- v posamičnih gospodarskih združenjih slovenske narodne skupnosti ter med slovenskimi gospodarskimi združenji iz različnih sosednjih držav,
- med državnimi institucijami in zbornicami v Republiki Sloveniji,
- med gospodarskimi subjekti avtohtone slovenske narodne skupnosti in institucijami v Republiki Sloveniji, pri čemer je treba poleg državnih institucij in zbornic pritegniti še slovenske občine in občine na obmejnih (oziroma s slovensko manjšino poseljenih) območjih sosednjih držav,
- med državnimi oziroma regionalnimi, pokrajinskimi in drugimi institucijami iz Republike Slovenije in sosednjih držav.

K sodelovanju se pritegnejo različne organizacije, panožna združenja, zbornice idr., ki bi z organizacijsko zmogljivostjo lahko uspešneje uresničevali zgoraj navedene cilje in usmeritve.

2. TEMELJNI GOSPODARSKI SUBJEKTI AVTOHTONE SLOVENSKE NARODNE SKUPNOSTI V SOSEDNJIH DRŽAVAH TER SODELOVANJE ITALIJANSKE IN MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI IZ REPUBLIKE SLOVENIJE

2.1 Gospodarski subjekti avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah

Gospodarski subjekti avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah in italijanske ter madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji so člani posebnega delovnega telesa ali pa po potrebi sodelujejo pri njegovem delu.

Gospodarski dejavniki slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah so organizirani v obliki:

1. združenj oziroma zvez in centrov:

- Slovensko deželno gospodarsko združenje v Trstu:
Slovensko deželno gospodarsko združenje (SDGZ) je prostovoljno združenje, ki zastopa interese slovenskih podjetnikov v Italiji. Razdelitev po posameznih sekcijah (obrtniki, trgovci, gostinci, zunanjetrgovinski operaterji in samostojni poklici) omogoča članom in strankam, da dobijo pomoč in nasvete pri izvajanju svoje dejavnosti. Več podatkov o sekcijah, finančnih in izobraževalnih institucijah je objavljenih na spletni strani SDGZ <http://www.sdgz.it/index/servizi>;
- Slovenska gospodarska zveza v Celovcu:
Slovenska gospodarska zveza (SGZ) v Celovcu je gospodarska organizacija koroških Slovencev, ki združuje slovenske gospodarstvenike in strokovnjake. S svojimi dejavnostmi pospešuje podjetništvo ter pripravlja in izvaja projekte EU. Člani SGZ so gospodarski subjekti slovenske narodne skupnosti, ki so dejavni v gostinstvu, svetovanju, obrti, trgovini, finančnih storitvah, industriji, prometu in založništvu: gostilne, kmetije, hoteli, svetovalne družbe, banke, posojilnice, založbe, zadruga in podobno. Njihovi podatki so objavljeni na spletni strani <http://www.sgz.at/clani>;
- Alpe-Jadranski center:
Alpe-Jadranski center (AACC) na avstrijskem Koroškem je gospodarska organizacija, ki si prizadeva za gospodarsko povezovanje obmejnih območij Republike Avstrije in Republike Slovenije. Njena osnovna dejavnost je iskanje zainteresiranih partnerjev za sodelovanje v konkretnih projektih s področij varstva okolja, gospodarstva, kmetijstva, turizma, alternativnih virov energije, socialnih zadev in zdravstva. Podatki o AACC so objavljeni na spletni strani <http://www.aacc.wien.or.at>;

2. posebnih uradov za Evropo (v Trstu in na Reki):

- *Urad za Evropo* (EUROSERVIS, d.o.o.) v Trstu se profesionalno ukvarja s pridobivanjem finančnih sredstev EU in daje svojim strankam informacije o programih EU za financiranje na različnih področjih;
- *Urad za Evropo na Reki* je ustanovljen pri slovenski skupnosti na Reki;

3. razvojnih agencij:

- Razvojna agencija Slovenska krajina iz Monoštra:
Razvojna agencija Slovenska krajina iz Monoštra pripravlja projekte programa čezmejnega sodelovanja s pomočjo Generalnega konzulata RS v Monoštru.

Poleg tega delujejo:

V Italiji:

- *Gospodarski forum slovenske manjšine v Furlaniji - Julijski krajini*, ki je bil ustanovljen leta 2008, določa prednostne razvojne naloge manjšinskega gospodarstva. Članice foruma so Slovenska kulturno- gospodarska zveza (SKGZ) in Svet slovenskih organizacij (SSO), stanovski združenji SDGZ in Kmečka zveza, Zadruga kraška banka, Zadruga banka Doberdob in Sovodnje ter finančna družba KB 1909. SKGZ združuje, podpira in usklajuje dejavnosti številnih kulturnih in gospodarskih organizacij in ustanov. SSO usklajuje dejavnost organizacij in ustanov članic ter zastopa njihove skupne interese na vseh forumih in vseh ravneh. Njegovi člani so slovenska društva in institucije v Furlaniji - Julijski krajini. *Kmečka zveza* opravlja svetovanje iz stroke in upravljanja kmetijskih gospodarstev ter si prizadeva za zaščito interesov kmetov in širše slovenske skupnosti.

Zadružna kraška banka kreditira in podpira gospodarstvo z zadružništvom, se pravi z vrsto podjetništva, za katero so značilne aktivnost, povezanost in vključitev v omrežja. Zadružništvo in vzajemnost sta vrednoti, na katerih sloni njeno delovanje.

Zadružna banka Doberdob in Sovodnje deluje v prid razvoju območja in podpira gospodarske pobude, pri čemer je pretežno usmerjena k svojim članom. Ti so večinoma pripadniki slovenske narodne skupnosti, nekaj pa jih je tudi iz italijanske.

- *Društvo slovenskih ekonomistov* v Italiji, ki ga predstavljajo mladi študenti ekonomije, je pobudnik ustanovitve gospodarskega foruma Slovencev v Italijanski Republiki..

V Avstriji:

- *Zveza Bank Celovec* je organizacija slovenskih kreditnih in blagovnih zadrug na Koroškem, ki kot članica avstrijske bančne skupine Raiffeisen spada v vrh slovenskega denarnega in blagovnega sektorja na Koroškem, www.zvezabank.com.
- 8 posojilnic Bank, www.zvezabank.com.
- Zadruga Market Pliberk/Bleiburg, spletna stran v pripravi.
- Mohorjeva družba, www.mohorjeva.at.
- Drava Tiskarna, založba, knjigarna, www.drava.at.
- *Skupnost južnokoroških kmetov* združuje okrog 600 kmetij, katerih povprečna velikost površin je po 18 ha. Glavni dejavnosti kmetij sta gozdarstvo in živinoreja, www.sjk.at.
- *Kmečka izobraževalna skupnost (KIS)* Tinje daje kmetom na avstrijskem Koroškem pomoč pri komunikaciji z uradi v slovenskem jeziku, organizira izobraževalne prireditve, tečaje, predavanja in seminarje s kmečko tematiko. Sodeluje z zbornicami in organizacijami s podobnimi nalogami na obeh straneh meje. Delovanje KIS gospodarsko krepi regijo in spodbuja samoumevno uporabo slovenskega jezika, www.kisnet.at.

Na Madžarskem:

- krovni organizaciji: *Zveza Slovencev na Madžarskem* in *Državna slovenska samouprava v Porabju na Madžarskem*, si prizadevata za razvoj in krepitev gospodarstva v slovenskem Porabju ter sta nosilki razvojnih projektov.

Na Hrvaškem:

- *Kulturno društvo Gorski Kotar*, sekcija za kmetijstvo, izvaja strokovna izobraževanja in svetovanja za svoje člane ter se dejavno povezuje z organizacijami in posamezniki na slovenski strani.

2.2 Sodelovanje italijanske in madžarske narodne skupnosti iz Republike Slovenije

V čezmejnem povezovanju med Republiko Slovenijo in sosednjimi državami sodelujeta tudi italijanska in madžarska narodna skupnost iz Republike Slovenije (Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost in lokalne samoupravne skupnosti italijanske narodnostne skupnosti).

3. ČEZMEJNO SODELOVANJE IN IZVAJANJE STRATEGIJE

Čezmejno sodelovanje je predvsem s projekti EU v zadnjih 15 letih omogočilo razvoj znanja in pridobitev dodatnih finančnih sredstev organizacijam avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah ter italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji. Tako je postalo eden najpomembnejših instrumentov spodbujanja neposrednega in posrednega gospodarskega povezovanja. Izvaja se na podlagi programskih dokumentov, sofinanciranih iz EU-sredstev, državnih proračunov in drugih virov, ter obsega področja:

- internacionalizacija podjetij ter zasebnih in javno-zasebnih tujih neposrednih naložb;
- trajnostni razvoj na obmejnem območju,

- učinkovita raba energije (URE) in obnovljivi viri energije (OVE);
- razvoj območja, turizem in skupna uveljavitev pridelkov in izdelkov,
- mladi in usposabljanje za delo.

Da bi bili priprava in izvedba projektov učinkovitejši, se organizira: sprotno medsebojno obveščanje o razpisih in drugih pobudah ter posveti o priložnostih in izkušnjah. V **vsebinskih in terminskih letnih načrtih sodelovanja med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva** se določijo projekti (posveti, okrogle mize in podobno) in dejavnosti z omenjenih področij, ki se izvajajo na podlagi strategije, ter nosilci projektov. Za učinkovito izvajanje strategije se pripravi pregled projektov čezmejnega sodelovanja (v izvajanju in v pripravi) v okviru EU-operativnih programov čezmejnega sodelovanja Republike Slovenije s sosednjimi državami, ki imajo učinke za avtohtono slovensko narodno skupnost v sosednjih državah. Ta pregled je namenjen pripravi nadgradnje čezmejnega sodelovanja za čim boljši izkoristek dobrih praks ter obveščanju članov posebnega delovnega telesa in drugih zainteresiranih subjektov o morebitnih problemih med pripravo in izvajanjem. Za učinkovito spremljanje strategije se pripravljajo poročila o izvedenih projektih, s spremljajočimi analizami in študijami.

3.1 Sodelovanje pri spodbujanju internacionalizacije podjetij in privabljanju tujih neposrednih naložb v Republiko Slovenijo in na poselitveno območje avtohtone slovenske narodne skupnosti

Internationalizacija podjetij obsega čezmejno gospodarsko sodelovanje in skupne nastope podjetij na tujih trgih ter vključuje tudi gospodarske subjekte avtohtone slovenske narodne skupnosti.

Ministrstvo za gospodarstvo je na podlagi novega programa za spodbujanje internacionalizacije podjetij za obdobje 2010–2014 dodatno okrepilo podporo dejavnostim, ki jih izvajajo gospodarski subjekti avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah Avstriji, Hrvaški, Italiji in Madžarski, na primer: poslovni klubi in »slovenske hiše«, vhodne in izhodne gospodarske delegacije, sejemске predstavitve, konference, seminarji in okrogle mize.

Gospodarski subjekti avtohtone slovenske narodne skupnosti lahko prispevajo k predstavitvi Republike Slovenije kot prostor za tuje neposredne naložbe skupaj z razpisi in drugimi spodbudami, ki se načrtujejo v Republiki Sloveniji. S prepoznavanjem priložnosti, na katerih bi jo bilo smiselno predstaviti kot prostor za te naložbe, se enkrat na leto organizira srečanje, na katerem se predstavi delovanje Ministrstva za gospodarstvo in izvajalske agencije JAPTİ na tem področju ter obravnavajo predlogi gospodarskih subjektov avtohtone slovenske narodne skupnosti.

Predstavniki narodnih skupnosti so lahko ne samo promotorji Republike Slovenije kot prostora za tuje naložbe, ampak tudi pospeševalci ukrepov na tem področju (npr. javnega razpisa za spodbujanje teh naložb) in s svojimi predlogi sodelujejo pri pripravi ustreznih strateških dokumentov (npr. programa Vlade RS za spodbujanje tujih neposrednih naložb).

Naložbe v Republiki Sloveniji so lahko usmerjene teritorialno (npr. Pomurje, Kras, Brda) ali sektorsko (npr. turizem, navtika, energetika) z organizacijo posvetov, seminarjev, strokovnih ekskurzij in srečanj B2B. Skupni nastop različnih dejavnikov iz zamejstva bo prispeval k večji sinergiji oz. združitvi moči ter k večji in raznovrstnejši ponudbi.²

Prav tako niso dovolj izkoriščene prostorske možnosti poselitvenega območja slovenske narodne skupnosti (npr. v Republiki Avstriji in Porabju) glede razvoja logistične infrastrukture oziroma centrov podjetij, s čimer se lahko vzpodbujajo naložbe iz Republike Slovenije na to območje. V obmejnem

² V preteklosti so se dogodki in srečanja z isto vsebino lahko ponavljali, čeprav so bili nosilci različni.

prostoru so na slovenski strani zaradi gostejše poselitve in dražjih zemljišč slabše možnosti za gradnjo takšnih centrov podjetij oziroma njihovih podružnic.

Skupni nastopi in sodelovanje pri gospodarskih projektih bodo učinkovitejši z vzpostavljanjem socialnih in gospodarskih »mrež«, ki bodo povezale vse pomembnejše človeške vire v širšem prostoru Alpe–Jadran, ter so lahko v nadaljevanju pomemben dejavnik gospodarskega sodelovanja.

3.2 Kmetijstvo, trajnostni razvoj, varstvo in upravljanje okolja

Na območjih, na katerih so razvojne možnosti pokrajine omejene zaradi varovanja okolja (kakršno je Porabje kot del Narodnega parka Őrség, Kras ali Benečija, z mnogimi varstvenimi območji Natura 2000 idr.), se vzpodbujajo projekti, ki bi s trajnostnimi ukrepi prispevali k razvoju ekološkega kmetovanja in proizvodnji lokalnih pridelkov ter k ohranitvi biotske raznovrstnosti. Podpirajo se projekti za predstavitev in ovrednotenje obmejnih krajev (naravne vrednote, turistične kmetije, prehranska ponudba).

3.3 Energetska učinkovitost in obnovljivi viri energije

Učinkovita raba energije (URE) in obnovljivih virov energije (OVE) se pospešuje s skupnimi podjetniškimi projekti (katerih pobudniki in/ali nosilci so SDGZ, SGZ, GZS in OZS ter njihova včlanjena podjetja), pilotnimi projekti, financiranimi iz sredstev EU, vzpostavitvijo »ekoobčin« (za doseganje energetske učinkovitosti javnih zgradb in spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije za občane, podjetja in javne objekte v luči energetske avtonomnosti), s pilotnimi inovativnimi in razvojnimi projekti na manj razvitih območjih (gradbena in energetska obnova objektov, namenjenih organizacijam, in postavitve central za izrabo obnovljivih virov energije) ter z vzgojno-ozaveševalno in informativno dejavnostjo.

Republika Slovenija podpira organizacijo srečanj, posvetov in seminarjev o možnih skupnih projektih za podjetja in javne uprave glede učinkovite rabe energije in njenih obnovljivih virov ter vzpostavljanja javno-zasebnih partnerstev.

3.4 Pospeševanje turizma in razvoja skupnih turističnih območij

Skupna predstavitev in vrednotenje obmejnega območja s poudarjanjem posebnosti slednjega lahko poteka na podlagi načrtov oziroma projektov za razvoj turistične infrastrukture in skupnih turističnih območij (npr. Porabje in Goričko, Brda, Kras, Karavanke itd.), ki bi vključevali razvoj obstoječih in novih turističnih izdelkov ter storitev. V ta namen se organizirajo posveti na temo skupnega vrednotenja in trženja obmejnih območij ter značilnih pridelkov in izdelkov, izvajajo pa se še druge dejavnosti z istim ciljem – skupna predstavitev obmejnega območja.

3.5 Mladi in usposabljanje za delo

Mladi v zamejstvu pogosto nimajo primernih izhodišč za zaposlitev. V preteklosti je obstajal sistem (banke, uvoz-izvoz), ki je zaposlil mlade po končanem izobraževanju, danes pa je položaj precej drugačen. Težave so še posebno izrazite na obmejnem območju v Republiki Sloveniji. In vendar so ti mladi veliko bogastvo s svojim poznavanjem dveh jezikov in dveh kultur (npr. slovenske in italijanske, slovenske in nemške itd.) in bi bili lahko pomembna pridobitev za podjetja, ki bi želela delovati na obmejnem območju. Republika Slovenija podpira projekte, ki vzpostavljajo sistem izmenjav, pripravništev in delovnih praks v podjetjih in institucijah v Republiki Sloveniji in v sosednjih državah. V sistem izmenjav so vključene Gospodarska, Obrtno-podjetniška in druge zbornice v Republiki Sloveniji ter gospodarski subjekti avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah. Tako usposobljeni mladi bodo lahko prožen inštrument podjetij pri čezmejnem delovanju, saj poznajo različne gospodarske razmere v sosednjih državah in Republiki Sloveniji.

3.6 Sodelovanje finančnih institucij avtohtone slovenske narodne skupnosti iz sosednjih držav in Republike Slovenije

Slovenske finančne institucije v zamejstvu so instrument za uveljavljanje slovenskega gospodarstva na čezmejnem območju in so lahko zanimive partnerice za finančne institucije v Republiki Sloveniji. Republika Slovenija vzpodbuja srečanja, na katerih se preverijo možnosti tovrstnega sodelovanja in primernost vstopa finančnih institucij matične države v finančno osnovo avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah ter odpiranja podružnic finančnih institucij iz sosednjih držav v Republiki Sloveniji.

4. LETNA POROČILA, VSEBINSKI IN TERMINSKI LETNI NAČRTI TER PREGLEDI PROJEKTOV ČEZMEJNEGA SODELOVANJA

Posebno delovno telo sprejema letna poročila o izvajanju strategije, napredku in problemih, ki so se pri tem pojavili, ter razpravlja in o tem poroča. Prav tako posebno delovno telo pripravi vsebinski in terminski načrt sodelovanja med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva za vsako naslednje leto ter pregled projektov čezmejnega sodelovanja. Letno poročilo, vsebinski in terminski letni načrt ter pregled projektov čezmejnega sodelovanja se pošljejo v seznanitev Vladi RS in objavijo na spletnih straneh Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Člani posebnega delovnega telesa iz vrst avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah se o dejavnostih in projektih strategije stalno usklajujejo z drugimi gospodarskimi subjekti avtohtone slovenske narodne skupnosti.

Posebno delovno telo se srečuje četrtletno; v zadnjem četrtletju se sprejme načrt za prihodnje leto in oddajo poročila za preteklo leto.

5. FINANCIRANJE

Del sredstev za financiranje strategije zagotovi Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu na podlagi letnih javnih razpisov. Ostala sredstva bodo zagotovila resorna ministrstva znotraj obstoječih ukrepov in proračunskih postavk pristojnih resorjev. Za čezmejne projekte so pravice porabe v proračunu RS zagotovljene samo za delež nacionalnega sofinanciranja, ki praviloma znaša 10% ali 15% upravičenih stroškov slovenskih partnerjev.